

Mobilitzats i a favor de la presó per als líders 'indepes': així són els votants de dretes catalans

Les enquestes assenyalen que el PP i Vox van a l'alça després de les protestes contra la sentència de l'1 d'Octubre. Què passarà el 10-N?

Marc Guinjoan i Toni Rodon (El Pati Descobert)

Capçalera de la manifestació constitucionalista del 12 d'octubre de 2019, amb representants del PP, de C's, de Vox i de Societat Civil Catalana / PAU CORTINA

Les protestes i els aldarulls que ha viscut Catalunya arran de la sentència del judici de l'1 d'Octubre podrien estar alimentant les expectatives de la dreta espanyola per a les eleccions del 10 de novembre. Així ho assenyalen [tres enquestes](#) publicades per *El Mundo*, *Abc* i *La Razón* que s'han fet públiques dilluns passat i que van ser realitzades enmig de l'onada d'indignació que ha sacsejat Catalunya els darrers dies. El PSOE baixa, el PP remunta i, segons un sondeig, Vox podria superar Podem i esdevenir la tercera força al Congrés espanyol.

Es fa difícil de dir, però, si l'auge del conflicte català mobilitzarà més la dreta del que ja ho està. La recerca en ciència política no és concloent en aquest àmbit. Durant l'1 d'Octubre, a causa de la violència policial, es va mobilitzar un cert perfil de votant que en un principi no anava a votar (per

exemple, molts votants que se senten catalans i espanyols). La qüestió, però, és que **l'electorat de dretes ja està molt mobilitzat**. Una opció seria que els fenòmens d'aquests dies, més que cridar més votants de dretes a les urnes, creessin un efecte de polarització dins del bloc de votants contraris a la independència. És a dir, que algunes persones que es plantegen votar partits contraris a la independència, però moderats, ara ho facin per partits més durs. Per exemple, que hi hagi transvasaments del PSC a C's, o de C's al PP i a Vox.

L'electorat de dretes ja està molt mobilitzat però, els fenòmens d'aquests dies, podrien crear un efecte de polarització dins del bloc

Què passarà, però, amb **el votant de dretes a Catalunya**? Té un comportament similar al de la resta de l'Estat? Quines conseqüències tenen el procés sobiranista i l'empresonament dels líders independentistes sobre el seu posicionament electoral? Amb unes noves eleccions a punt de celebrar-se, CRÍTIC desgrana les essències d'un bloc electoral relativament menor, però amb una influència important en la dinàmica política i en els resultats electorals.

Catalunya, la societat més d'esquerres d'Espanya?

Des de fa anys, segons la majoria d'enquestes publicades, Catalunya surt a la foto com **la societat més d'esquerres de l'Estat espanyol**. De fet, de mitjana, el nostre país és una de les regions europees en les quals la ciutadania es declara més d'esquerres. Com ha mostrat una [recerca recent](#), una part d'aquest patró és deguda al llegat de la dictadura franquista: l'etiqueta "dretes" manté una connotació negativa per a segments importants de la població. Aquest és un patró que se sol transmetre a les noves generacions, per a les quals el passat autoritari només és quelcom que aprenen de familiars o dels llibres d'història. Així, quan es pregunta sobre la ideologia de la persona en una enquesta, una part substancial de persones decideix eludir les posicions de dretes i optar per una altra posició sense connotacions tan negatives (com el centre). No és, de fet, una tendència única de Catalunya. Als països que van pertànyer a la Unió Soviètica, el patró també existeix, però al revés: la connotació negativa afecta, en aquest cas, l'esquerra.

Amb tot, i malgrat que sovint se'l presenti com un bloc homogeni, **les dretes acostumen a ser una família diversa**, tant en posicionaments econòmics com en polítics o en valors. A Europa n'hi ha alguns casos. Per exemple, tot i que el Partit Popular danès (Dansk Folkeparti) és un partit d'extrema dreta amb un fort posicionament antiimmigració, quan es tracta de l'Estat del benestar, fou un dels més progressistes d'entre els partits de dretes que van donar suport al Govern del partit liberal Venstre fins fa poc a Dinamarca. I, si ens fixem en el tema dels valors, el Partit per la Llibertat dels Països Baixos, de dretes en moltes qüestions, és una formació política que fa dels drets dels homosexuals i de les dones un dels seus cavalls de batalla.

El 10,6% de catalans i catalanes s'autoubiquen en posicions dretanes, la major part en el segment del "centredreta"

Emprant dades dels baròmetres del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) des del 2014 fins a l'actualitat, podem observar com **el 10,6% de catalans i catalanes s'autoubiquen en posicions dretanes** (valors del 6 al 10 en l'eix ideològic), si bé la major part d'aquesta ho fa en el segment del "centredreta" (valors 6 i 7). L'extrema dreta, malgrat ser sorollosa, és una minoria sobre el total de la població de Catalunya (el 3,1%), així com dintre de les dretes (el 29,3%).

Més actius electoralment i partidaris de la unitat d'Espanya

Electoralment, les dades de l'[últim baròmetre](#) del Centre d'Estudis d'Opinió, fet entre el juny i el juliol d'enguany, indiquen que l'elector de dretes català es caracteritza per dos patrons: **es mobilitza més i vota en major proporció formacions partidàries de la unitat d'Espanya**. En relació amb la primera, Catalunya s'adscriu a un patró comú en força societats europees: el votant d'esquerres s'absté més que el de dretes, la qual cosa genera el que tècnicament es coneix per biaix ideològic de l'abstenció. Aquest patró provoca, entre d'altres, que els resultats electorals es decantin cap a la dreta i que els partits d'esquerres hagin de fer un esforç extra per mobilitzar el seu electorat potencial. De cara als comicis del 10-N, i si res no canvia, les enquestes publicades fins ara mostren que aquest biaix es podria incrementar, atès que l'esquerra està molt menys mobilitzada que la dreta.

Quant al segon patró, el que enuncia que els votants de dretes voten més formacions partidàries de la unitat d'Espanya, s'ha aguditzat en els darrers anys, tot i que no es tracta d'un fenomen nou. Tradicionalment, les persones de dretes repartien el vot entre CiU i el PP. Durant aquests anys de procés i de prominència de l'eix nacional, però, l'associació entre ser d'esquerres i ser independentista ha crescut, la qual cosa ha comportat una reestructuració del vot. De fet, una [recerca recent](#) per part dels professors Carol Galais i Ivan Serrano ens mostra com el simple fet de ser independentista mou els individus a autoubicar-se més a l'esquerra, independentment de les seves preferències sobre la redistribució. Així doncs, no ens ha d'estranyar que, tal com mostra el gràfic següent, en les eleccions al Congrés dels Diputats de l'abril passat, **els partits que van rebre una majoria de vots de persones de dretes van ser el PP (el 71%) i Vox (el 53%)**. A força distància, el 28% dels vots de C's i el 14% dels de JxCat també van ser de persones de dretes. El patró de cara a les eleccions del 10 de novembre podria ser molt similar.

Gràfic: HELENA OLCINA

Aquesta tendència es trasllada també a la identitat nacional de la persona. Les dades del gràfic que trobareu a continuació indiquen que **el votant de dretes català se sent majoritàriament tan català com espanyol**. Per la seva banda, les identitats predominantment catalanes i predominantment espanyoles representen percentatges molt equivalents, tot i que, quan ho comparem amb els altres grups ideològics (i especialment entre les esquerres), veiem com les persones amb identitats predominantment espanyoles hi estan sobrerrepresentades. De fet, si ens fixem en les identitats dels individus d'esquerres, el percentatge de persones que diuen ser només espanyoles i més espanyoles que catalanes és extremament baix.

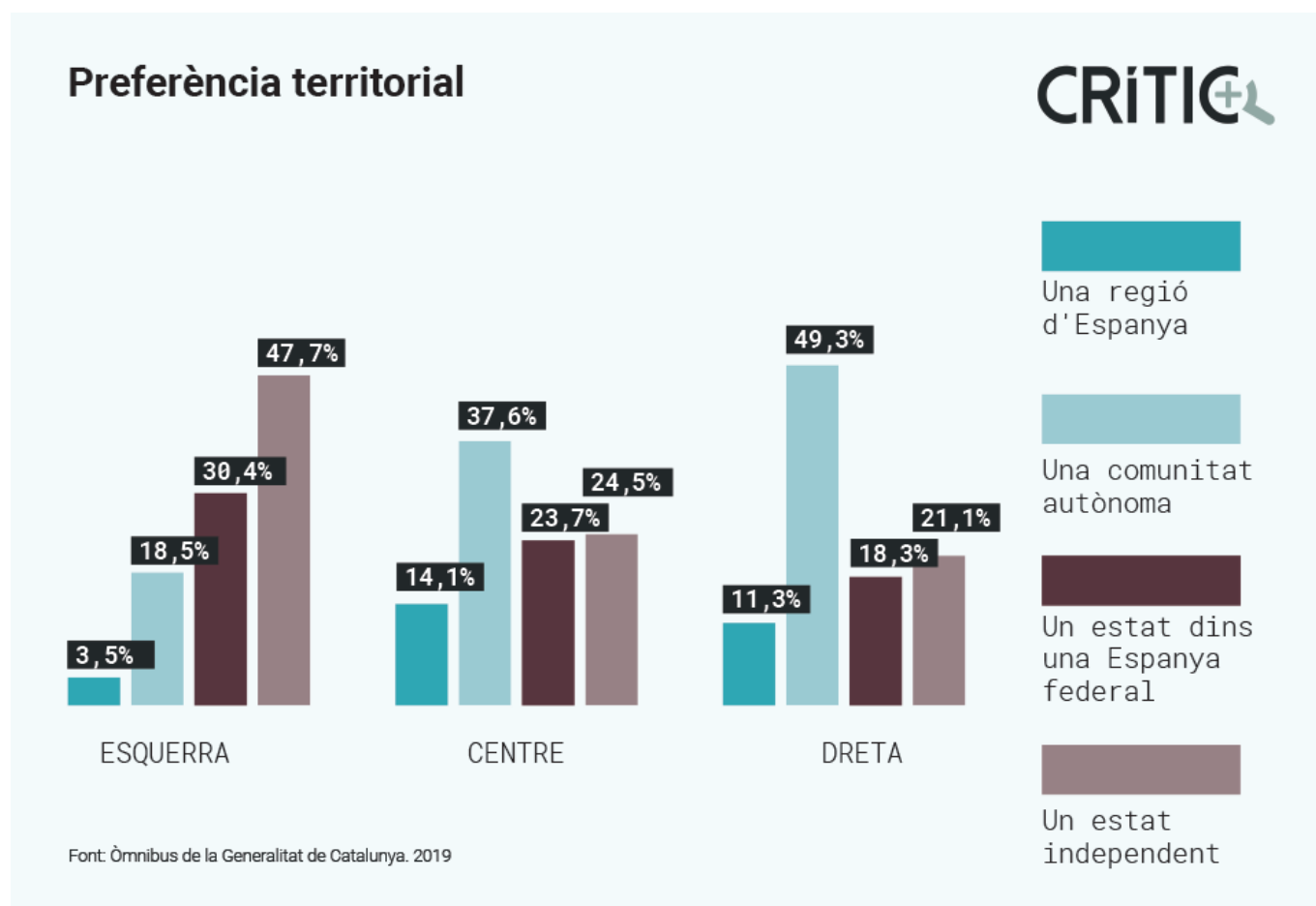
Gràfic: HELENA OLCINA

Partidaris de l'"statu quo"

I què defensa el votant de dretes en el conflicte polític que ha afectat Catalunya en els darrers anys? Per respondre a aquestes preguntes, emprarem l'[enquesta Òmnibus](#) de la Generalitat de Catalunya del juny del 2019.

L'enquesta en qüestió ens mostra que el posicionament de les persones de dretes amb relació al debat territorial va en consonància amb la seva identitat. En efecte, tal com veurem al gràfic següent, **la preferència territorial majoritària entre els individus de dretes és l'"statu quo"**, mentre que els favorables a l'Estat propi només arriben al 21%. Aquest valor contrasta amb el de les

persones d'esquerres, entre les quals el suport a la independència s'enfila fins al 48%. Finalment, el 18% de les persones de dretes són partidàries d'un Estat federal i l'11% d'un Estat centralitzat (un valor lleugerament inferior al registrat per a les persones de centre).

Gràfic: HELENA OLCINA

Així mateix, **entre els electors de dretes el suport a un referèndum és substancialment més baix que entre la resta d'electors**. El que teniu a sota mostra la mitjana d'acord amb 4 propostes diferents per resoldre la qüestió de les relacions entre Catalunya i Espanya. En aquest cas, els enquestats havien de mostrar el seu acord en una escala amb 5 categories possibles, que van des de molt en desacord fins a molt d'acord. Un valor proper a 0 vol dir que gairebé tots els enquestats estan en desacord amb aquesta proposta, i un valor proper al 10, que gairebé tots hi estan d'acord. Doncs bé, mentre que el suport a celebrar un referèndum només a Catalunya entre les esquerres obté una mitjana per sobre de 8, entre les dretes el valor és de 5,4. De fet, **les persones de dretes són les úniques que prefereixen, amb major mesura, fer un referèndum en el global de l'Estat**. Les dues darreres opcions —no fer referèndum perquè o bé la unitat d'Espanya no es vota, o bé perquè la Constitució ja ha resolt el problema—, tot i no aprovar, registren la nota més alta entre les persones de dretes (4,7) que entre les de centre i, sobretot, les d'esquerres.

Gràfic: HELENA OLCINA

El 53% està a favor de l'empresonament dels polítics 'indepes'

Aquesta visió centralista s'observa també quan es pregunta sobre el grau d'acord amb l'empresonament o l'exili dels polítics catalans. Tal com podem observar al gràfic de sota, **entre els**

votants de dretes, més de la meitat considera que les accions judicials dutes a terme fins ara són justes. Es tracta, de fet, de l'únic bloc ideològic en el qual la majoria de persones està d'acord amb les decisions que els jutges han pres fins ara.

Gràfic: HELENA OLCINA

Per acabar, tot i que s'observa que els votants de dretes catalans no són la majoria entre l'electorat català, la seva influència és superior al seu pes. Això s'explica per diversos factors, entre els quals cal destacar-ne tres: la seva **capacitat de mobilització més elevada** —especialment en aquelles conteses en què l'esquerra no està altament mobilitzada; la fins recentment poca varietat de formacions polítiques de dretes, que feia que els seus vots no es fragmentessin i, per tant, aprofitessin millor la distribució de vots que fa el mètode D'Hondt, i, finalment, la seva preeminència en les zones rurals, on el vot d'un individu val més que en les circumscripcions urbanes.

En els últims anys, però, les opcions per votar un partit de dretes han crescut, al mateix temps que el votant de dretes s'ha anat concentrant en opcions partidàries de la unitat d'Espanya (C's, el PP o Vox). **Als partits independentistes**, per la seva banda, **tot i que aconsegueixen bons resultats entre l'electorat de centre, se'ls escapa el de dretes.** El temps dirà si aconsegueixen recuperar-lo o, per contra, l'elector de dretes quedarà ancorat en les opcions força temps, i el pensament, propi de les formacions partidàries de la unitat d'Espanya.